

Forslag

til

Militær retsplejelov.

(Vedtaget af folketinget ved 3. behandling den 12. april 1973.*)

Første afsnit. Almindelige bestemmelser.

1. kapitel.

Indledende bestemmelse.

§ 1. De regler, der i lov om rettens pleje gælder for straffesager, anvendes i militære straffesager, for så vidt ikke andet er bestemt.

2. kapitel.

Lovens område.

§ 2. Militære straffesager er:

- 1) Sager om overtrædelse af militær straffelov mod personer, der efter nævnte lovs §§ 5 og 6 omfattes af denne.
- 2) Sager om overtrædelse af andre love mod personer, der hører til det militære forsvar, når lovovertrædelsen vedrører tjenesten eller er begået i eller i anledning af tjenesten eller på militært område eller i anvist kvarter.
- 3) Sager af den under nr. 2 omhandlede art mod krigsfanger samt sanitetspersonel og feltpræster, der tilbageholdes til bistand for disse, eller mod fremmede her i landet internerede militærpersoner og andre personer, der i henhold til en af Danmark tiltrådt mellemfolkelig overenskomst har krav på behandling som disse.

Stk. 2. Loven gælder for de i stk. 1, nr. 3, nævnte personer, for så vidt ikke andet følger af de mellemfolkelige overenskomster, der gælder for deres behandling.

§ 3. Skal forfølgning samtidig finde sted mod en person for flere forhold, der ikke alle hører under militær påtalemyndighed, sker dette under en militær straffesag. Dog kan

sagen behandles som en borgerlig straffesag, når den militære og den borgerlige påtalemyndighed er enige derom.

Stk. 2. Skal forfølgning samtidig finde sted mod flere personer for et forhold, der ikke for alles vedkommende hører under militær påtalemyndighed, kan sagen, når den militære og den borgerlige påtalemyndighed er enige derom, i sin helhed behandles enten som militær eller som borgerlig straffesag.

3. kapitel.

Retternes virkekreds.

§ 4. I stedet for § 688, stk. 2, i lov om rettens pleje gælder:

- Doms mænd skal medvirke ved domsforhandlingen og pådømmelsen undtagen:
- a. I sager, som fremmes til dom uden udfærdigelse af anklageskrift i medfør af § 925 i lov om rettens pleje,
 - b. i sager, som behandles ved sø- og handelsretten i København eller ved søret,
 - c. i sager om overtrædelse af militær straffelov, for hvilke der i fredstid ikke er hjemlet straf af fængsel over 2 år,
 - d. i sager om overtrædelse af militær straffelov, for hvilke der i krigstid ikke er hjemlet straf af fængsel i 4 år eller derved,
 - e. i sager om overtrædelse af andre love, når sagen, hvis den ikke var en militær straffesag, ville have været en politisag,
 - f. i sager, der omhandles i § 60, stk. 1, nr. 3, i borgerlig straffelov vedrørende betinget dømte.

Stk. 2. I stedet for § 692, stk. 2, i lov om rettens pleje gælder:

Doms mænd skal medvirke i de sager, i

Forsvarsmin. j. nr. 5. kt. 622/71.

*) Se FT: 51, 599, 5569, 5645; A. 35; B. 1315. Lov nr. 218 af 26. april 1973.

hvilke underrettens afgørelse er truffet under medvirken af domsmænd, samt i de sager, der omhandles i nærværende paragrafs stk. 1, litra a, og som ikke tillige falder ind under dette stykkes litra b - f.

4. kapitel.

Retsmøder, retsbøger og vidner.

§ 5. Foruden i de tilfælde, der er nævnt i § 29 i lov om rettens pleje, kan retten beslutte, at forhandlingen skal foregå for lukkede døre, når hensynet til den militære sikkerhed kræver det.

Stk. 2. Det i stk. 1 nævnte hensyn kan tillige begrunde:

- 1) At dørene lukkes under den forhandling, som går forud for afsigelse af kendelse i henhold til stk. 1, jfr. § 30, stk. 1, i lov om rettens pleje,
- 2) at udskrift af retsbøgerne nægtes, jfr. § 41, stk. 2, i lov om rettens pleje, og
- 3) at der pålægges et vidne tavshedspligt, jfr. § 189 i lov om rettens pleje. Pålægget kan tillige omfatte, hvad vidnet er blevet afhørt om af en militær myndighed. Er forklaringen afgivet til en sådan, meddeles pålægget af vedkommende myndighed.

Stk. 3. I § 41 i lov om rettens pleje træder forsvarsministeren i justitsministerens sted og auditøren i politimesterens sted.

5. kapitel.

Værneting.

§ 6. Forundersøgelse og domsforhandling skal foruden ved de i kapitel 63 i lov om rettens pleje nævnte retter kunne foretages ved retten på det sted, hvor den sigtedes afdeling har garnison eller opholder sig, eller hvor det skib, hvortil han hører, har station eller befinder sig eller ved hjemkomst til Danmark tager station. Dette gælder dog ikke sager om oprejsning i anledning af strafferetlig forfølgning.

6. kapitel.

Den militære anklagemyndighed.

§ 7. Påtalen i militære straffesager tilkommer generalauditøren og auditørerne, der er underordnet forsvarsministeren og

står under dennes tilsyn med hensyn til udførelsen af deres hverv.

Stk. 2. Auditørerne bistås ved efterforskningen i militære straffesager af auditorassistenten.

Stk. 3. Auditører har samme adgang til at opnå beskikkelse som landsdommere som de personer, der nævnes i § 43, stk. 3, i lov om rettens pleje.

§ 8. Ved anvendelse af reglerne i 4. bog i lov om rettens pleje i militære straffesager træder auditøren i stedet for politimesteren (politiet) og statsadvokaten og generalauditøren i stedet for rigsadvokaten. Endvidere træder forsvarsministeren i stedet for justitsministeren, medmindre andet følger af forholdets natur.

Stk. 2. Generalauditøren kan i tilfælde af forfald bemyndige en auditør til at optræde for højesteret i sit sted.

§ 9. Før det besluttet, om påtale skal rejses og i bekræftende fald for hvilke lovovertrædelser, skal sagen forhandles med rettergangschefen.

Stk. 2. Forsvarsministeren bestemmer, hvilke befalingsmænd der skal have myndighed som rettergangschef. Hvor ikke særlige forhold gør sig gældende, bør sådan myndighed ikke tillægges befalingsmænd, hvis kommandoområde er væsentlig mindre end det, der er tillagt chefen for et regiment, en eskadre, en flyvestation eller en hjemmeværnsregion.

Stk. 3. Er auditøren og rettergangschefen ikke enige om påtalespørgsmålet, kan rettergangschefen uden uforment ophold forlange sagen forelagt generalauditøren til afgørelse.

Stk. 4. Rettergangschefen kan forlange generalauditørens afgørelse indbragt for forsvarsministeren.

7. kapitel.

Påtalen.

§ 10. De strafbare handlinger, der omhandles i militær straffelov, påtales af det offentlige.

Stk. 2. Lovovertrædelser, der ellers er privat påtale undergivet, kan påtales offentligt, når de begås i eller i anledning af tjenesten.

§ 11. Militære straffesager behandles efter reglerne for sager angående forbrydelser, der påtales af statsadvokaten, jfr. dog § 12, stk. 2, og § 23, stk. 2.

8. kapitel.

Sigtede og hans forsvar.

§ 12. Til forsvarer kan sigtede foruden de advokater, der nævnes i § 730, stk. 2, i lov om rettens pleje, vælge en person, der er eller på gerningstidspunktet var tjenstgørende militærperson.

Stk. 2. I stedet for nævnte lovs § 731, stk. 1 d, gælder:

Når tiltale er rejst for overtrædelse af militær straffelov eller for overtrædelse af straffebestemmelser, der i borgerlige straffesager henhører under statsadvokatens påtalemyndighed.

Stk. 3. Som offentlig forsvarer kan foruden de advokater, der nævnes i § 733 i lov om rettens pleje, beskikkes en person, der er eller på gerningstidspunktet var tjenstgørende militærperson, hvis sigtede fremsætter ønske herom og den pågældende er villig til at påtage sig hvervet. Når der i medfør af nærværende lovs § 27 nedsættes forhørsret og ingen er villig til at modtage beskikkelse som forsvarer, kan en officer af skibschefen eller af den højstkommanderende beordres til at påtage sig hvervet.

Andet afsnit. Midler til sagens oplysning m. m.

9. kapitel.

Beslaglæggelse, ransagning og anholdelse.

§ 13. De beføjelser, der er tillagt politiet med hensyn til anvendelse af de midler til sagens oplysning m. v., som er omhandlet i 4. bogs 2. afsnit i lov om rettens pleje, kan over for militært personel ud over af auditøren og auditørassistenten udøves af militære foresatte og vagthavende.

§ 14. I de øjemed, men uden for de betingelser, der er fastsat i kapitel 68 og §§ 755—57, jfr. § 773, i lov om rettens pleje, kan beslaglæggelse og ransagning hos personer, som ikke fører særlig husstand, finde sted på områder, der står under opsyn af de militære myndigheder. Beslaglæggelse og

ransagning kan i disse tilfælde finde sted uden retskendelse, og den i §§ 746 og 758 påbudte efterfølgende beretning bortfalder.

§ 15. Uden for de betingelser, der er fastsat i kapitel 71 i lov om rettens pleje, kan enhver militær foresat anholde en undergiven, når denne

- 1) gør sig skyldig i ulydighed eller grov respektstridig opførsel og det skønnes nødvendigt af hensyn til disciplinen at anholde ham,
- 2) træffes under udførelsen af en forbrydelse eller på friske spor eller mistænkes for en begået forbrydelse og det skønnes nødvendigt at sikre hans tilstedeværelse eller afsondring fra andre.

§ 16. Når en beslaglæggelse, ransagning eller anholdelse har fundet sted uden rettens beslutning, skal der, medmindre den er foretaget ved auditørens foranstaltning, straks ske indberetning herom med alle fornødne oplysninger til vedkommende rettergangschef, og spørgsmålet, om beslaglæggelsen eller anholdelsen bør opretholdes eller straks ophæves, skal så vidt muligt forelægges auditøren til afgørelse. Kan sådan forelæggelse ikke ske, træffer rettergangschefen selv afgørelsen.

§ 17. Den frist på 24 timer, der er fastsat i §§ 746, 758, jfr. § 773 og § 774, i lov om rettens pleje, kan om fornødent udstrækkes indtil 3 x 24 timer.

10. kapitel.

Fængsling.

§ 18. Uden for de tilfælde, der omhandles i § 780 i lov om rettens pleje, kan fængsling besluttes, når der efter sagens omstændigheder er særlig grund til at antage, at sigtedes forbliven på fri fod vil virke nedbrydende på disciplinen.

§ 19. § 783, stk. 2, i lov om rettens pleje anvendes således, at den fængslede hensættes i civilt eller militært varetægtsfængsel efter de militære myndigheders bestemmelse, så vidt muligt på det sted, hvor sagen til enhver tid behandles.

Tredje afsnit. Undersøgelse, før tiltale er rejst.

11. kapitel.

§ 20. Det påhviler chefen for et militært tjenestested samt enhver foresat, der har en med denne sideordnet stilling, samt højere foresatte af egen drift og med størst mulig hurtighed at undersøge eller lade undersøge alle strafbare handlinger af den i § 2 nævnte art, når der opstår rimelig formodning om, at sådanne er begået.

Stk. 2. Er der begået et strafbart forhold, og afgøres sagen ikke med et disciplinarmiddel eller med irrettesættelse eller bøde, videre-sendes den af rettergangschefen til auditøren til afgørelse, jfr. dog § 30, stk. 3 og 4.

§ 21. Auditøren kan til gennemførelse af sit hverv kræve bistand af de øvrige militære myndigheder. Politiet skal efterkomme begæringer fra auditøren vedrørende efterforskning i militære straffesager. I påtrængende tilfælde kan politiet uden at afvente begæring foretage efterforskningsskridt, som skønnes uopsættelige, men det skal i så fald straks underrette vedkommende rettergangschef eller auditor om de foretagne skridt.

§ 22. De anmeldelser, der omhandles i § 803 i lov om rettens pleje, kan tillige indgives til militære tjenestesteder.

Stk. 2. Klager over myndighedsmisbrug fra militære myndigheders side under efterforskningen behandles efter reglerne i § 814 i lov om rettens pleje.

Fjerde afsnit. Retsmidler mod trufne retsafgørelser, fuldbyrdelse af straffe samt bestemmelser om sagsomkostninger og erstatning.

12. kapitel.

§ 23. Meddelelse om anke eller kære kan foruden på de måder, der er nævnt i §§ 948 og 970, stk. 2, i lov om rettens pleje, afgives skriftligt eller mundtligt på rettergangschefens kontor eller for en foresat chef eller, hvis tiltalte er fængslet, for vagtkommandøren eller arrestforvareren.

Stk. 2. I sager, der, hvis de ikke var militære straffesager, ville have været politisager, finder reglerne i § 962 i lov om rettens pleje anvendelse med hensyn til anke.

§ 24. Ved anvendelse af § 997 i lov om rettens pleje træder rettergangschefen i stedet for politimesteren.

§ 25. Udgifter, der er foranlediget ved, at en sag i medfør af § 34 forlanges afgjort ved dom, betragtes som udgifter foranlediget ved anke, jfr. § 1008, stk. 3, i lov om rettens pleje.

Stk. 2. I militære straffesager kan omkostningsansvaret begrænses, hvor dette findes rimeligt.

§ 26. Bliver der spørgsmål om over for nogen, der gennemgår den første uddannelse, at fuldbyrde frihedsstraf, som er fastsat inden tjenestens begyndelse, kan den militære straffuldbyrrende myndighed, inden afsoningen påbegyndes, efter forhandling med den borgerlige straffuldbyrrende myndighed bestemme, at afsoningen udsættes til efter den første uddannelses afslutning. Bestemmelsen finder tilsvarende anvendelse med hensyn til udsættelse af afsoning af frihedsstraf, der under tjenesten er fastsat for overtrædelse af andre love end militær straffelov.

Femte afsnit. Særlige bestemmelser om forhørsretter.

13. kapitel.

§ 27. Er et orlogsskib eller flere under fælles kommando samlede orlogsskibe på togt uden for dansk havn, og kan en sags undersøgelse ikke opsættes, kan henholdsvis skibschefen eller den højstkommanderende nedsætte en forhørsret til foretagelse af forundersøgelse eller enkeltstående retshandlinger. Retten skal bestå af en af de ældste officerer som formand samt 2 andre medlemmer, hvoraf den ene så vidt muligt skal være af samme grad og tjenestestilling som den, mod hvem undersøgelsen eller den pågældende retshandling er rettet, medens den anden så vidt muligt skal være dennes foranstående.

Stk. 2. Skibschefen eller den højstkommanderende beordrer en officer eller dermed ligestillet til at udøve hvervet som anklager.

Stk. 3. Er en auditor om bord, kan nedsættelse af forhørsret kun ske efter dennes indstilling, og auditøren er i så fald formand

for retten. Såfremt 2 auditører er om bord, varetages tillige anklagemyndighedens opgaver af en auditør.

Stk. 4. Forsvarsministeren kan fastsætte sådanne lempelser i de ellers gældende regler om retsplejen, som de særlige forhold i nævnte sager kræver.

§ 28. Forsvarsministeren kan bestemme, at reglerne i § 27 med de fornødne lempelser skal gælde for enheder af forsvaret, som er stationeret i Grønland eller uden for landets grænser.

Stk. 2. Forsvarsministeren kan endvidere bestemme, at reglerne i § 27 med de fornødne lempelser skal anvendes i militære straffesager i krigstid.

Sjette afsnit. Straffesagers afgørelse uden dom.

14. kapitel.

Pålægelse af straf uden dom.

§ 29. I en militær straffesag kan følgende straffe pålægges uden dom:

- a) Irettesættelse.
- b) Bøder, der ikke overstiger det i § 931 i lov om rettens pleje fastsatte størstemål.
- c) Hæfte indtil 30 dage.

Stk. 2. Ved fastsættelse af en fællesstraf af hæfte uden dom i medfør af militær straffelovs § 13 kan tillægget til den første straf ikke overstige 30 dage.

§ 30. Myndighed til at pålægge straf uden dom tilkommer auditører, jfr. dog stk. 2-4.

Stk. 2. Myndighed til at pålægge straf i medfør af § 29, stk. 1, litra a og b, tilkommer endvidere rettergangschefer. Forsvarsministeren kan tillægge andre militære chefer tilsvarende straffemyndighed.

Stk. 3. Rettergangschefen kan tillige i orlogsskibe på togt samt ved enheder af det militære forsvar, som er stationeret i Grønland eller uden for landets grænser, såfremt en auditør ikke er til stede, pålægge straf af hæfte indtil 30 dage uden dom.

Stk. 4. Forsvarsministeren kan tillægge militære chefer myndighed til i krigstid at pålægge straf af hæfte indtil 30 dage uden dom.

§ 31. Forinden straf pålægges uden dom, skal det påses, at afhøring af sigtede og eventuelle vidner har fundet sted, og at der i øvrigt foreligger tilstrækkelige oplysninger om den begærede forseelse og de nærmere omstændigheder ved denne.

§ 32. Bestemmelserne i borgerlig straffelovs § 86, stk. 1, 1. og 2. punktum, finder tilsvarende anvendelse ved fastsættelse af straf uden dom, når sigtede har været underkastet varetægtsfængsel. Afvisning af sagen fra retten eller frafald af begæringen om sagens indbringelse for retten betragtes som afvisning eller frafald af anke.

§ 33. Den, der er blevet pålagt straf af en rettergangschefen underordnet, kan senest 7 dage efter at have modtaget meddelelse om straffen forlange sagen forelagt rettergangschefen til afgørelse og derved udsætte straffens fuldbyrdelse.

§ 34. Straf pålagt uden dom kan af sigtede inden 7 dage efter meddelelsen om straffen forlanges indbragt for retten. Adgangen hertil afskæres ikke ved, at straffen i medfør af § 33 er fastsat af rettergangschefen. Fristen regnes i dette tilfælde fra meddelelsen om rettergangschefens afgørelse. Forlanges sagen indbragt for retten, udsættes straffens fuldbyrdelse.

Stk. 2. Den, der i krigstid er blevet pålagt straf uden dom, kan dog ikke forlange sagen afgjort ved dom, men kan klage over afgørelsen. I så fald kan såvel den, der har fastsat straffen, som højere foresatte eller auditøren udsætte straffens fuldbyrdelse.

§ 35. Den, der er blevet pålagt straf uden dom, skal uophødeligt have meddelelse herom og om de beføjelser, der tilkommer ham efter §§ 33 og 34.

§ 36. En foresat kan helt eller delvis ophæve eller eftergive en af ham selv, rettergangschefen tillige en af hans undergivne fastsat straf, når straffen skønnes ufortjent, for streng eller i øvrigt urimelig. Er straffen ulovlig, ophæves den. Tilsvarende regler gælder for auditøren i de sager, der vedrører ham.

Stk. 2. Bestemmelserne om erstatning i kapitel 93 a i lov om rettens pleje anvendes

med fornødne lempelser, når straf ophæves eller eftergives efter stk. 1.

15. kapitel.

Disciplinarmidler.

§ 37. Disciplinarmidler kan kun bringes i anvendelse, når en strafbar handling er begået.

Stk. 2. Disciplinarmidler skal anvendes i stedet for mindre straffe, medmindre omstændighederne taler imod det.

Stk. 3. Disciplinarmidler kan ikke indbringes for retten.

§ 38. Som disciplinarmidler kan anvendes belæring, tilrettevisning, arbejde og efterøvelse i en del af fritiden, fremstilling, vagt eller anden tjeneste uden for orden, tilbageholdelse på tjenestestedet eller anden fratagelse af friheder samt overflytning til anden tjeneste.

Stk. 2. Tilbageholdelse på tjenestestedet må ikke udstrækkes ud over 14 dage. Medfører anvendelse af øvrige disciplinarmidler indgrib i adgangen til at forlade tjenestestedet efter tjenestens ophør, må dette ikke ske for længere perioder end 3 dage ad gangen med mindst en dags mellemrum mellem perioderne, og anvendelsen må ikke udstrækkes ud over 14 dage.

Stk. 3. Forsvarsministeren fastsætter i øvrigt de nærmere regler om anvendelse af disciplinarmidler, herunder regler om samtidig anvendelse af flere disciplinarmidler.

§ 39. Forsvarsministeren bestemmer, hvem der skal have myndighed til at anvende disciplinarmidler, og omfanget af denne myndighed.

§ 40. Af disciplinarmidler kan belæring, tilrettevisning eller overflytning til anden tjeneste anvendes over for alle undergivne. De øvrige disciplinarmidler kan derimod ikke anvendes over for officerer og faste befalingsmænd eller dermed ligestillede, medmindre de pågældende er elever på en militær skole.

§ 41. Den, der er blevet pålagt et disciplinarmiddel af en rettergangschefen underordnet eller umiddelbart af rettergangsche-

fen, kan forlange udståelsen udsat i indtil 2 x 24 timer efter meddelelsen om disciplinarmidlet.

§ 42. Den, der er blevet pålagt et disciplinarmiddel af en rettergangschefen underordnet, kan forlange sagen forelagt rettergangschefen til afgørelse.

§ 43. Den, der er blevet pålagt et disciplinarmiddel af en rettergangschef, kan forlange sagen forelagt for et disciplinarnævn til afgørelse.

Stk. 2. Disciplinarnævnets afgørelse kan såvel af rettergangschefen som af den, der er blevet pålagt et disciplinarmiddel, forlanges forelagt ankenævnet til afgørelse. Ankenævnets afgørelse kan ikke indbringes for domstolene eller forsvarsministeren.

Stk. 3. Disciplinarnævnet, der oprettes for hvert enkelt rettergangsområde, består af en auditor som formand samt to andre medlemmer, hvoraf den ene så vidt muligt skal være en talsmand og af samme grad som den, der er blevet pålagt disciplinarmidlet, medens den anden skal være dennes foranstående.

Stk. 4. Ankenævnet, der oprettes af forsvarsministeren, består af en formand og to andre medlemmer. Formanden skal være en civil person, der opfylder betingelserne for at kunne beskikkes som landsdommer. De øvrige medlemmer er generalauditøren og en advokat, der udpeges af Advokatrådet.

Stk. 5. Forsvarsministeren fastsætter de nærmere regler for udpegning af disciplinarnævnets medlemmer og for disciplinarnævnets og ankenævnets virksomhed.

§ 44. Indbringelse af et disciplinarmiddel for rettergangschefen, disciplinarnævnet eller ankenævnet har ikke opsættende virkning på udståelsen, medmindre andet bestemmes af rettergangschefen eller vedkommende nævns formand.

Syvende afsnit. Regler om tilsyn med anvendelsen af straffe og disciplinarmidler i forsvaret.

16. kapitel.

§ 45. Generalauditøren og auditørerne har efter forsvarsministerens nærmere be-

stemmelse indseende med anvendelsen af straffe og disciplinarmidler inden for forsvarret.

Stk. 2. Rettergangscheferne samt afdelings- og dermed ligestillede eller højere chefer har indseende med deres underordnedes anvendelse af straffe- og disciplinarmyndighed.

Ottende afsnit. Ikrafttrædelse m. v.

17. kapitel.

§ 46. Tidspunktet for lovens ikrafttræden bestemmes af forsvarsministeren.

Stk. 2. Ved lovens ikrafttræden ophæves lov nr. 542 af 4. oktober 1919.

§ 47. Straffesager, i hvilke der ikke er rejst tiltale på tidspunktet for nærværende lovs ikrafttræden, behandles efter de regler, der er foreskrevet i denne lov. Gyldigheden af retshandlinger, som er foretaget i sagen før lovens ikrafttræden, bedømmes efter den tidligere lovgivning.

§ 48. I stedet for § 1040 i lov om rettens pleje gælder:

Påanke af straffedomme, som er afsagt før tidspunktet for nærværende lovs ikrafttræden, sker efter reglerne i den tidligere lovgivning. Fuldbyrnelsen af straffedomme sker efter nærværende lovs ikrafttræden efter reglerne i denne lov.

Grete Hækkerup.

/ Søren B. Jørgensen.